

TWOJE PRAWO DO SĄDU W ZAGROŻENIU!

Prawo do sądu to jedno z najbardziej fundamentalnych praw człowieka zagwarantowane w Konstytucji RP i wiążącym Polskę prawie międzynarodowym.

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd”, art. 45 ust. 1 Konstytucji RP

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą (...)” art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności Rady Europy

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela”, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia sprawy przez właściwy, niezależny i bezstronny sąd, ustanowiony przez ustawę (...)”, art. 14 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych ONZ

Naruszenie bądź chociażby zagrożenie dla niezawisłości sędziów czy niezależności sądownictwa może stanowić w konsekwencji naruszenie prawa jednostki do sądu = **Nie ma prawa do sądu bez niezależnego sądownictwa i niezawisłych sędziów.**

Konstytucja RP wyczerpująco reguluje kwestię rozdziału i współdziałania władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej. Zasady te nie mogą być w żaden sposób ograniczane lub rozszerzane, a zwłaszcza ustawą zwykłą. Sędziowie podlegają tylko Konstytucji i ustawom oraz z zasady są nieusuwalni. Jedyne wpływy innych władz na władzę sądowniczą to powoływanie przez Prezydenta sędziów oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

„Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.” art. 10 ust 1 Konstytucji RP

„Sądy i Trybunały są władzą odrębną i niezależną od innych władz.”, art. 173 Konstytucji RP

„Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.”, art. 178 ust. 1 Konstytucji RP

„Sędziowie są nieusuwalni.”, art. 180 ust. 1 Konstytucji RP

Również wiążące Polskę instrumenty prawa międzynarodowego (ONZ, Rada Europy, UE, OBWE) wskazują, że niezależność sądownictwa i niezawisłość sędziowska jest koniecznym elementem prawa jednostki do sądu. Niezależność sądów i niezawisłość sędziów oznaczają niezależność instytucjonalną (odrębność względem władzy wykonawczej i sądowniczej), niezależność wewnętrzną administracji sądowej, niezależność finansową i niezawisłość

orzecznictwem. Sędziów powinien powoływać niezależny organ na podstawie wcześniej określonych obiektywnych kryteriów powoływania i awansowania sędziów. Władza sądownicza powinna być angażowana we wszelkie procesy reformatorskie.

NIEZALEŻNOŚĆ SĄDOWNICTWA W ZAGROŻENIU! NIEZAWISŁOŚĆ SĘDZIÓW W ZAGROŻENIU!

Zmiana prawa o prokuraturze: poprzez działania podległych sobie prokuratorów, Minister Sprawiedliwości, a więc przedstawiciel władzy wykonawczej, uzyskał zwiększony wpływ na przebieg rozpoznawania spraw przed sądem.

Zmiana kodeksu postępowania karnego:

- ograniczona możliwość decydowania sądu o udziale organizacji społecznych w rozpoznawaniu sprawy, o udziale mediów i rejestrowaniu przebiegu rozprawy oraz o wyłączeniu jawności rozprawy
- możliwość zmiany wniesionego już aktu oskarżenia przez oskarżyciela, w zależności od tego jakie okoliczności i dowody zostaną ujawnione w toku postępowania przed sądem
- wyłączenie możliwości złożenia zażalenia na zwrot sprawy do postępowania przygotowawczego

Zmiana ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury:

- akt mianowania asesora oraz powołania do pełnienia czynności sędziowskich będzie zależał w pełni od czynnika politycznego
- nowy model ścieżki dostępu do zawodu sędziego poprzez modyfikację zasad powoływania asesorów oraz sędziów sądów powszechnych
- dwie drogi dojścia do zawodu sędziego, z których jedna – ta zależna od Min. Sprawiedliwości - będzie uprzywilejowana i nie będzie wymagała przejścia przez postępowanie konkursowe

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 kwietnia 2002 r.: naruszenie **art. 60 Konstytucji, tj. zasady równego dostępu do służby publicznej**, zachodzi, gdy „wprowadzone w tej mierze w odpowiednich ustawach dodatkowe przesłanki nie były jednakowe dla wszystkich kandydatów”. Z punktu widzenia standardu międzynarodowego takie uregulowanie może **mieć charakter dyskryminujący**.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24 października 2006 roku: **nadawanie uprawnień sędziowskich asesorum sądowym przez Ministra Sprawiedliwości, reprezentującego władzę wykonawczą było niekonstytucyjne, ponieważ asesory nie posiadali odpowiednich gwarancji niezawisłości, jakie wymagane były od sędziów. Należało poszukiwać takich rozwiązań, które „doprowadzą do zagwarantowania rzeczywistego oddzielenia trzeciej władzy od innych władz”.**

Zmiana ustawy o ustroju sądów powszechnych: poszerzenie wpływu Ministra Sprawiedliwości na obsadzanie stanowisk w sądownictwie - powoływanie i odwoływanie dyrektorów, prezesów i wiceprezesów

Zmiany te są niezgodne ze standardami międzynarodowymi, zwłaszcza w zakresie w jakim pozbawiają środowisko sędziowskie jakiegokolwiek wpływu na wybór i powołanie prezesa sądu. Projektowane **zasady awansu sędziów mają charakter arbitralny**, bowiem poza wymogiem stażu pracy nie sformułowano żadnych kryteriów awansu.

Zmiany w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa:

- istotna zmiana sposobu wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa, gdzie decydującą rolę oddaje się władzy ustawodawczej, a nie sądowniczej
- zmiana ustroju Krajowej Rady Sądownictwa - podział Rady na dwa zgromadzenia: „sędziowskie” i „polityczne”, gdzie decydującą rolę ma zgromadzenie „polityczne” i wprowadzenie tzw. kadencji wspólnej

Projektowane zmiany pozostają w oczywistej sprzeczności z Konstytucją, zaś utworzenie dwóch zgromadzeń w KRS ma na celu wyłącznie spotęgowanie roli czynnika politycznego w podejmowaniu przez Radę stanowiska w kluczowych dla sądownictwa kwestiach, jak m.in. powoływanie sędziów i asesorów, ale też stanie na straży niezawisłości i niezależności sądownictwa.

ZAGROŻENIE DLA NIEZALEŻNOŚCI SĄDOWNICTWA = KONSEKWENCJE DLA POLSKI

Nowe skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w związku z naruszeniem prawa do sądu.

Konieczność występowania przez polskie sądy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z tzw. pytaniami prejudycjalnymi – w celu przesądzenia zgodności nowych przepisów z prawem UE.

Wszczęcie kolejnej procedury kontroli praworządności w Polsce przez Komisję Europejską.